

दिव्यम्

संस्कृत पाठमाला

4

1.

वंदना

□ अभ्यासकंठी

- (क) गज (ख) भूतगणादि (ग) जम्बू, चारु (घ) विकटो
(ङ) विघ्नेश्वर पाद
- (क) (ii) (ख) (iv) (ग) (i) (घ) (iii)
- (क) लम्बोदरः गणेशः अस्ति।
(ख) विघ्ननाशकः गणेशः अस्ति।
(ग) भूतगणादि गजाननं सेवितम्।
(घ) उमासुतं गणेशः अस्ति।
(ङ) विनायकः कपित्थ जम्बूफल चारु भक्षणम्।

2.

मम दिनचर्या

□ अभ्यासकंठी

- (क) प्रातःकाले पञ्चवादने (ख) अहं क्रीडाक्षेत्रे
(ग) व्यायामेन (घ) शिक्षाप्रदानि मनोरंजकानि च
(ङ) भोजनं
- (क) (iv) (ख) (iii) (ग) (v) (घ) (ii) (ङ) (i)
- (क) अहं भूमिवन्दनं प्रातःकाले करोमि।
(ख) अहं पाठान् नववादने पर्यन्तं स्मरामि।
(ग) अहं विद्यालयं सार्धं अष्टवादने गच्छामि।
(घ) अहं अल्पाहारं अष्टवादने करोमि।
(ङ) व्यायामेन शरीरं नीरोगं भवति।
- (क) वयं विद्यालयं गच्छामः।
(ख) त्वं कस्मिन् समये उत्तिष्ठसि?
(ग) मम दिनचर्याः कठिना अस्ति।
(घ) अहं भवद्भ्यः सवेभ्यः प्रणामं करोमि।
- (क) मैं प्रतिदिन व्यायाम करता हूँ।
(ख) वह मेरी माता है।
(ग) मैं शाम को टेलीविजन नहीं देखता हूँ।
(घ) मैं प्रातः मंत्र करता हूँ।
(ङ) आप भूमि की वंदना करते हो।

3.

भारतवर्षस्य उत्सवाः

□ अभ्यासकंठी

- (क) (स) (ख) (ब) (ग) (अ)
- (क) यच्छन्ति (ख) सन्ति (ग) पूज्यन्ति (घ) कुर्वन्ति (ङ) खादन्ति
- (क) ते परस्परं रङ्गं प्रक्षिपन्ति।
(ख) क्रिसमस वृक्षं भूषयन्ति।
(ग) जनाः लक्ष्मीं पूजयन्ति।
(घ) वयं दीपान् ज्वालयामः।
(ङ) गृहे-गृहे पक्वान्नानि पच्यन्ते।
- (क) पर्वेषु जनाः मिष्टान्नं खादन्ति वितरन्ति च।
(ख) होलिका पर्वे जनाः परस्परं रङ्गं प्रक्षिपन्ति।
(ग) दीपावली पर्वे वयं दीपान् ज्वालयामः।
- (क) यहाँ ईद का पर्व भी मनाया जाता है।
(ख) घर-घर में पकवान बनते हैं।
(ग) यह भाई-बहन के प्यार का त्योहार होता है।
(घ) दीपावली उनमें से एक बड़ा उत्सव है।
(ङ) स्वतंत्रता दिवस हमारा राष्ट्रीय पर्वत है।
- स्वयं कीजिए।

4.

गणतन्त्रदिवसः

□ अभ्यासकंठी

- (क) आरोहणं (ख) निर्गच्छन्ति (ग) राष्ट्रपतिः
(घ) विजय चतुष्पथं (ङ) भवन्ति
- (क) लक्षशः जनाः भारतद्वारम् उभयतः एकत्रिताः भवन्ति।
(ख) राष्ट्रध्वजस्य आरोहणं भवति।
(ग) अस्माकं देशः 1947 तमे ख्रीष्टाब्दे अगस्तमासस्य पञ्चदशे दिवसे स्वतन्त्र अभवत्।
(घ) नवीन संविधानस्य घोषणा 1950 तमे ख्रीष्टाब्दे जनवरीमासस्य षड्विंशतिः तमे अभवत्।
(ङ) गणतन्त्र दिवसः भारतस्य महान् राष्ट्रीयः उत्सव वर्तते।
- (क) अस्माकं देशः 1947 तमे ख्रीष्टाब्दे अगस्तमासस्य पञ्चदशे दिवसे स्वतन्त्र अभवत्।

- (ख) नवीन संविधानस्य घोषणा 1950 तमे ख्रीष्टाब्दे जनवरीमासस्य षड्विंशतिः तमे अभवत्।
- (ग) लक्षशः जनाः भारतद्वारम् उभयतः एकत्रिताः भवन्ति।
4. (क) समारोहः मुख्यं स्थलं विजय पथे अस्ति।
 (ख) गणतन्त्र दिवसः भारतस्य महान् राष्ट्रीयः उत्सव अस्ति।
 (ग) गणतन्त्रराज्यस्य सर्वोच्चः शासकः राष्ट्रपतिः भवति।
 (घ) लक्षशः जनाः भारतद्वारम् उभयतः एकत्रिताः भवन्ति।
 (ङ) गणतन्त्रदिवसम् प्रत्येकस्मिन् नगरे सर्वे जनाः उत्साहेन मानयन्ति।
5. (क) गणतन्त्र में राष्ट्रपति सर्वोच्च शासक होता है।
 (ख) यह पर्व प्रत्येक वर्ष 26 जनवरी को मनाया जाता है।
 (ग) लाखों लोग इंडिया गेट के दोनों ओर एकत्रित होते हैं।
 (घ) तभी से इस दिन को गणतंत्र दिवस कहा जाता है।
6. स्वयं कीजिए।

□

5.

श्रीलालबहादुरशास्त्री

□ अभ्यासकंठी

1. (क) (अ) (ख) (अ) (ग) (ब)
2. (क) कृ (ख) प्रसार (ग) स्था (घ) गम्
3. (क) हमेशा (ख) दिखाया (ग) जेल (घ) नाना
4. शब्द धातु लकार पुरुष वचन
 (क) अलभत् लभ लङ्लकार प्रथम एकवचन
 (ख) अकरोत् कृ लङ्लकार प्रथम एकवचन
 (ग) अगच्छत् गम् लङ्लकार प्रथम एकवचन
 (घ) अभवत् भू लङ्लकार प्रथम एकवचन
5. (क) शास्त्रीमहानुभावस्य पोषणं मातामहः परमप्रेम्णा अकरोत्।
 (ख) अन्य राज्यशासकैः सह मैत्रीसम्बन्धं स्थापयितुं सर्वत्र शान्तिं प्रसारयितुं सः विदेशेषु अगच्छत्।
 (ग) शास्त्रीमहानुभावः श्री जवाहरलाल नेहरू महोदयस्य स्नेहभाजनम् अभूत्।
 (घ) लालबहादुरशास्त्री महानुभावः 1904 तमे वर्षे अक्टूबरमासस्य द्वितीयां तिथौ उपवाराणसि रामनगरनाम्नः ग्रामस्वजन्मनाङ्कृतवान्।
 (ङ) काशी विद्यापीठनाम्नि राष्ट्रीय महाविद्यालये समाधीत्य शास्त्रीपदवीम् अलभत्।

6. (क) शास्त्रीमहोदयः मधुर वक्ताः आसीत्।
 (ख) बाल्यकाले सः अतीव सरलः सत्यवादी चासीत्।
 (ग) सः कारागारम् अगच्छत्।
 (घ) शास्त्रिनः कर्तव्यः कठोरः आसीत्।

□

6.

अव्यय-प्रयोगः

□ अभ्यासकंठी

1. (क) अन्तः (ख) अन्तः (ग) उपरि (घ) अधः
 (ङ) बहिः (च) निकषा
2. (क) बालकः—ब + आ + ल् + अ + क् + अः
 (ख) समीपे—स् + अ + म् + ई + प् + ए
 (ग) मूषकः—म् + ऊ + ष + अ + क् + अः
 (घ) राधिका—र् + आ + ध् + इ + क् + आ
 (ङ) पेटिका—प् + ए + ट् + इ + क् + आ
 (च) पथिकः—प् + अ + थ् + इ + क् + अः
 (छ) वस्त्रम्—व् + अ + स् + त् + र् + अ + म्
3. (क) गृहात् बहिः बालकाः क्रीडन्ति।
 (ख) खगाः वृक्षस्य उपरि निवसन्ति।
 (ग) नगरम् परितः क्षेत्राणि सन्ति।
 (घ) बालकः आसन्दिकायाः उपरि तिष्ठति।
 (ङ) मूषकः पेटिकायाः नीचै अस्ति।
 (च) पथिकः वृक्षस्य अधः सुप्तः।
 (छ) कपाटिकायाः अन्तः वस्त्राणि सन्ति।
4. (क) बिडाली नीचै मूषकं खादति।
 (ख) ममं मित्रं उपरि न गच्छति।
 (ग) शय्यायां अधः कुक्कुरः अस्ति।
 (घ) गृहस्य बहिः पशून् चरन्ति।
 (ङ) कक्षायां अन्तः छात्राः न सन्ति।
5. (क) मूषकः पेटिकायाः नीचै अस्ति।
 (ख) बालिका आसन्दिकायाः उपरि तिष्ठति।
 (ग) पथिकः वृक्षस्य अधः सुप्तः।
 (घ) बालकाः गृहात् बहिः क्रीडन्ति।
 (ङ) कपाटिकायाः अन्तः वस्त्राणि सन्ति।

6. (क) राम और श्याम मित्र हैं।
 (ख) गाँव के बाहर विशाल मन्दिर है।
 (ग) गाँव के चारों ओर दो नदियाँ हैं।
 (घ) कर्म से बड़ा या छोटा नहीं होता है।
 (ङ) बन्दर वृक्ष के ऊपर रहता है।
 (च) वृक्ष के नीचे लोग बैठते हैं।
7. स्वयं कीजिए।

□

7.

सुभाषितानि

□ अभ्यासकंठी

1. (क) नार्यस्तु, रमन्ते (ख) देवो (ग) पापस्य (घ) सत्यं
 (ङ) परमो
2. (क) आचार्यः देवो भव।
 (ख) लोभः पापस्य कारणम्।
 (ग) विद्याविहीनः मानवः पशुः इव अस्ति।
 (घ) विद्वान् कुलीनो न करोति गर्वम्।

□

8.

विटपः

□ अभ्यासकंठी

1. (क) (X) (ख) (✓) (ग) (✓) (घ) (X)
 (ङ) (✓) (च) (✓)
2. (क) जीवनं (ख) शोभनं (ग) नीडं (घ) पुष्परसं
 (ङ) आश्रयं (च) विशालकारः, लहवाकाराः
3. (क) वृक्षैः वनं उपवनं वा शोभनं भवति।
 (ख) संस्कृतभाषायां वृक्षस्य अनेके पर्यायाः सन्ति। यथा—तरुः, पादपः, द्रुम, वृक्षः, शाखिन्।
 (ग) वृक्षस्य मुख्यतः दौ प्रकारौ स्तः। केचित् फलवन्तः वृक्षाः केचित् च केवल पुष्पिताः एवं छायाप्रदाः भवन्ति।
 (घ) केवलं फलवन्तः वृक्षाः सन्ति—आम्रवृक्षाः, जम्बूवृक्षाः, लीचीवृक्षाः, बदरीवृक्षाः, तूदवृक्षाः।
 (ङ) केवलं छायाप्रदाः वृक्षाः सन्ति—पिप्पलवृक्षाः, परिजातवृक्षाः, वटवृक्षाः, शाल्मलिवृक्षाः, शिंशपावृक्षाः।

4. (क) वृक्षस्य दौ प्रकारौ स्तः।
 (ख) केचित् वृक्षाः फलदारं, केचित् पुष्पवन्तः च भवन्ति।
 (ग) केचित् वृक्षाः विशालः केचित् लहवाः च भवन्ति।
 (घ) खगाः वृक्षेषु नीडं रचयन्ति।
 (ङ) मधुमक्षिकाः पुष्परसं पिबन्ति।
5. (क) मधुमक्खियाँ फूलों का रस पीती हैं।
 (ख) वृक्ष के मुख्यतः दो प्रकार होते हैं।
 (ग) ये वृक्ष छाया भी देते हैं।
 (घ) ऐसे दानशील वृक्षों को नमस्कार है।
 (ङ) इनमें कुछ वृक्ष विशाल आकार के होते हैं।
 (च) अनेक प्रकार की लताएँ वृक्षों से आश्रय प्राप्त करती हैं।

9.

ऋतुराजः वसन्तः

□ अभ्यासकंठी

1. (क) (ब) (ख) (स) (ग) (स) (घ) (अ)
2. (क) ऋतुराजः (ख) कमलानि (ग) वसन्तः (घ) वर्षे
 (ङ) वसन्ते, मन्दं-मन्दं
3. (क) भवति (ख) अस्ति (ग) विकसति (घ) वहति (ङ) कूजति
4. (क) सरोवरेषु कमलानि विकसन्ति।
 (ख) कोकिला मधुरस्वरेण कूजति।
 (ग) वसन्तः, ग्रीष्मः, वर्षा, हेमन्तः शिशिरः शीतः च एते षड् ऋतवः भवन्ति।
 (घ) चैत्रः, बैशाखः, ज्येष्ठः, आषाढः, श्रावणः, भाद्रपदः, आश्विनः, कार्तिकः,
 मार्गशीर्षः, पौषः, माघः, फाल्गुनः च एते द्वादशः मासाः भवन्ति।
5. (क) एकस्मिन् वर्षे द्वादशः मासाः भवन्ति।
 (ख) वसन्तः सर्वेषु ऋतुषु श्रेष्ठः वर्तते।
 (ग) वसन्ते पवनः मन्दं-मन्दं वहति।
 (घ) पुष्पेषु भ्रमराः गुञ्जन्ति।
 (ङ) वसन्तऋतुः ऋतुराजः कथ्यते।
6. (क) कोयल मधुर स्वर में कूकती है।
 (ख) तालाबों में कमल खिलते हैं।
 (ग) वसन्त वर्ष की प्रथम ऋतु है।
 (घ) वृक्षों पर फूल खिलते हैं।

10.

विद्याधनं श्रेष्ठ धनं

□ अभ्यासकंठी

1. (क) (✓) (ख) (✓) (ग) (X) (घ) (✓)
2. (क) वर्धते एव (ख) वितनोति (ग) विद्यादानं (घ) ह्यकाले (ङ) दानेन
3. (क) विदेश में (ख) चोरों के द्वारा चुराने योग्य
(ग) ले जाने में (घ) सभी धनों में (ङ) नियुक्त
(च) दुःख को (छ) पूरा करता है
4. (क) (iv) (ख) (iii) (ग) (ii) (घ) (i)
(ङ) (vi) (च) (v)
5. (क) प्रवासे मातृसदृशी विद्या गुप्तं धनं स्मृतम्।
(ख) विद्या दिक्षु कीर्तिम् वितनोति।
(ग) अन्नदानात् परं विद्यादानं।
(घ) विद्याधनं सर्वधनं प्रधानम्।
6. (क) विद्याधनं न चौरहार्यं।
(ख) अन्नदानेन कतिपय क्षणं यावत् सन्तुष्टिः प्राप्यते।
(ग) विद्या कल्पलता इव किं सिद्ध्यति?
(घ) कामधेनुगुणा विद्या ह्यकाले फलदायिनी।
7. (क) न तो चोर चुरा सकता है, न राजा छीन सकता है।
(ख) और ले जाने में भार रहित है।
(ग) विद्या, परदेश में माता के समान और स्मरण आने पर गुप्त धन के समान है।
(घ) विद्या कामधेनु गुण के समान है।

□

11.

यात्रायाः साधनानि

□ अभ्यासकंठी

1. (क) (अ) (ख) (ब) (ग) (ब) (घ) (अ)
2. (क) रथैः, शकटैः, गर्दभैः, गजैः, उष्ट्रैः च (ख) कष्टं
(ख) उष्ट्रैः, यात्रायाः
(घ) पर्वतीयक्षेत्रे, अश्वैः
3. (क) शीघ्र + अतिशीघ्रम् (ख) इतः + ततो
(ग) किम् + अपि (घ) इति + आदिनि

4.	शब्दः	लिंग	वचनम्	विभक्तिः
(क)	मनुष्यः	पुल्लिंग	एकवचन	प्रथमा
(ख)	जनेभ्यः	पुल्लिंग	बहुवचन	चतुर्थी
(ग)	यात्रायाः	स्त्रीलिंग	एकवचन	पञ्चमी
(घ)	एतैः	पुल्लिंग	बहुवचन	तृतीया
5. (क) सः श्राम्यति स्म कष्टं च अनुभवति स्म।
 (ख) मनुष्याः नौकाभिः नद्यः अपि तरन्ति स्म।
 (ग) अधुना यात्रा जनेभ्यः किमपि कष्टं न ददाति।
 (घ) यत्र वाष्पयानं न गच्छति।
 (ङ) होलिकोत्सवः भारतीयानां प्रमुखः पर्वः अस्ति।
6. (क) प्राचीनकाले जनाः पादाभ्यां दूरस्थेषु स्थानेषु गच्छति स्म। सः श्राम्यति स्म कष्टं च अनुभवति स्म।
 (ख) तस्मिन् काले जनाः रथैः, शकटैः, गर्दभैः, गजैः, उष्ट्रैः च दूराणि स्थानानि गच्छन्ति स्म।
 (ग) अधुना वाष्पयानम्, वायुयानम्, मोटरयानम् इत्यादि नवीनानि साधनानि उपलब्धानि सन्ति।
7. (क) तस्मिन् काले मनुष्याः नौकाभिः नद्यः अपि तरन्ति स्म।
 (ख) मरुस्थले प्रदेशः उष्ट्रैः एव यात्रायाः साधनम् अस्ति।
 (ग) पर्वतीय क्षेत्रे जनाः अश्वैः इतस्ततो गच्छन्ति।
 (घ) अधुना यात्रा जनेभ्यः किमपि कष्टं न ददाति।
 (ङ) अस्मिन् समये यात्रायाः नवीनानि साधनानि सन्ति।
8. (क) प्राचीन काल में लोग दूर स्थान पर जाने के लिए पैदल जाते थे।
 (ख) वह थकावट और कष्ट का अनुभव करते थे।
 (ग) इनसे लोग जल्दी-से-जल्दी दूर स्थानों पर जाते हैं।
 (घ) जहाँ रेलगाड़ी नहीं जाती है, वहाँ लोग बस से यात्रा करते हैं।
 (ङ) प्राचीन काल में लोग घोड़ों और हाथियों से दूर स्थान पर जाते थे।
9. स्वयं कीजिए।

12.

नीतिश्लोका

□ अभ्यासकंठी

1. (क) (✓) (ख) (X) (ग) (X) (घ) (✓) (ङ) (✓)
2. (क) दर्पणः (ख) परोपकारः, पापाय (ग) भार्या
 (घ) बकोध्यानं, तथैव च

3. (क) काकचेष्टा, बकोध्यानं, श्वाननिद्रा, अल्पहारी, गृहत्यागी च।
 (ख) उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् अस्ति।
 (ग) रामस्य सदृशः पुत्रः भरतस्य समोऽनुजः। सीतायाः सदृशी भार्या त्रयमेकत्र दुर्लभम्।
 (घ) यस्य नास्ति स्वयं प्रज्ञां शास्त्रं तस्य करोति किम्।
4. (क) राम के समान पुत्र, भरत के समान भाई।
 (ख) यह अपना है, यह पराया है ऐसी गणना क्षुद्र चरित्र वाले लोग करते हैं।
 (ग) अठारह पुराणों में व्यास जी के दो वचन श्रेष्ठ हैं।
 (घ) उदार चरित्र वालों के लिए तो संपूर्ण पृथ्वी ही परिवार के समान है।

□

13.

मूर्खमण्डलम्

□ अभ्यासकंठी

1. (क) सुवर्णम् उत्पन्नं अभवत् (ख) जालं बध्नाति
 (ग) किं करिष्यामि (घ) द्वितीयः पाशबन्धकः
2. (क) असत्यं (ख) सत्यं (ग) सत्यं (घ) असत्यं (ङ) सत्यं
3. (क) एकस्मिन् पर्वते एकः महान् वृक्षः सिन्धुक नामकः कोऽपि खगः प्रतिवसति स्म।
 (ख) खगस्य पुरीषे सुवर्णं विलोक्य व्याधः चकितः भूत्वा अविचारयत्—‘अहो, मम पञ्चाशत् वर्षाणि व्यतीतानि, न कदाचिदपि परिपुरीषे सुवर्णं दृष्टम्?’
 (ग) राजा तं पक्षिणं दृष्ट्वा अतीव प्रसन्नः अभवत्।
 (घ) मंत्री अकथयत्—‘राजन्! किं कदाचित् पक्षिपुरीषे सुवर्णं सम्भवति?’
 (ङ) खगः पुरीषं अत्यजत्।
4. (क) सः खगः सुवर्णः अस्ति।
 (ख) त्वं भोजनं खादसि।
 (ग) व्याधः खगं गृहीतवान्।
 (घ) राजा तत् न विश्वसिवान्।
 (ङ) यूयम् मूर्खमण्डलम् सन्ति।
5. (क) एक पर्वत पर महान वृक्ष था।
 (ख) उसकी बीट में सोना देखकर आश्चर्यचकित शिकारी ने सोचा।
 (ग) राजा इस पक्षी को देखकर अत्यन्त प्रसन्न हुआ।
 (घ) इस पक्षी के पिंजरे की यत्नपूर्वक रक्षा करो।

□

14.

संघे शक्तिः

□ अभ्यासकंठी

1. (क) व्याकुलः अभवत्। (ख) चटक दम्पती आस्ताम्।
(ग) फलम् प्राप्तम् (घ) चटकाण्डानि (ङ) सहायतामयाचत्
2. (क) प्रमत्तः गजः चटकाण्डानि नष्टानि अकरोत्।
(ख) मक्षिकाऽपि तैः सह स्वमित्रस्य 'मेघनादः' नामक मण्डूकस्य समीपम् अगच्छत्।
(ग) तमाल वृक्षे चटक दम्पती आस्ताम्।
(घ) अन्ततः गजः मृतः।
(ङ) काष्ठकूटः चटकाभ्याम् सह स्वमित्रस्य 'वीणारवा' नाम्ना मक्षिकायाः समीपम् अगच्छत्।
(च) मण्डूकः तान् गज विनाशस्य उपायं अवदत्।
3. (क) उसने बहुत अधिक मदमस्त होकर वृक्ष की शाखाएँ तोड़ डालीं।
(ख) मेघनाद ने उस हाथी के विनाश का उपाय बताया।
(ग) उसके गाने से आनंदित होकर आँखें बंद कर लीं।
(घ) वह गड्ढे में गिर गया।

□

15.

पिपासाः काकः

□ अभ्यासकंठी

1. (क) (अ) (ख) (ब) (ग) (स)
2. (क) अवसत् (ख) घटम् (ग) शनैःशनैः आगच्छत्
(घ) अभवत्
3. (क) महेशः (ख) सुरेशः (ग) महेन्द्रः (घ) सुरेन्द्रः
(ङ) जलमानयत् (च) दशाननः
4. (क) कौआ (ख) एक (ग) दिन (घ) घड़ा
(ङ) थोड़ा (च) पीने के लिए
5. (क) रहता था (ख) हो गया था (ग) घूमता रहता था
(घ) आ गया था (ङ) था (च) सोचा
6.

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क) अवसत्	अवसताम्	अवसन्
(ख) अभवत्	अभवताम्	अभवन्
(ग) अभ्रमत्	अभ्रमताम्	अभ्रमन्
(घ) अगच्छत्	अगच्छताम्	अगच्छन्
(ङ) अपठत्	अपठताम्	अपठन्

7. (क) वने एकः काकः अवसत्।
 (ख) सः पिपासया आकुलः आसीत्।
 (ग) सः एकं घटम् अपश्यत्।
 (घ) सः एकं शिलाखण्डं क्षिप्तवान्।
 (ङ) जलम् उपरि आगतं।
8. स्वयं कीजिए।

अर्द्धवार्षिक परीक्षा प्रतिदर्श प्रश्न-पत्र

(अध्याय 1-8)

1. (क) (स) होली: (ख) (ब) 1966 तमे वर्षे
 (ग) (ब) अगस्त मासस्य 15 तमे दिवसे (घ) (अ) सूत्रिका:
2. (क) आरोहणं (ख) निर्गच्छन्ति (ग) राष्ट्रपति:
 (घ) विजय चतुष्पथं
3. (क) अस्माकं देशः 1947 तमे ख्रीष्टाब्दे अगस्तमासस्य पञ्चदशे दिवसे स्वतंत्र
 अभवत्।
 (ख) नवीन संविधानस्य घोषणा 1950 तमे ख्रीष्टाब्दे जनवरीमासस्य षड्विंशतिः तमे
 अभवत्।
 (ग) लक्षशः जनाः भारतद्वारम् उभयतः एकत्रिताः भवन्ति।
4. (क) बिडाली नीचै मूषकं खादति।
 (ख) मम मित्रं उपरि न गच्छति।
 (ग) शय्यायां अधः कुक्कुरः अस्ति।
 (घ) गृहस्य बहिः पशून् चरन्ति।

वार्षिक परीक्षा प्रतिदर्श प्रश्न-पत्र

(अध्याय 9-15)

1. (क) (ब) भ्रमराः (ख) (स) वसन्तः
 (ग) (अ) काकः (घ) (स) उपलम्
2. (क) पुष्परसं (ख) आश्रयं (ग) विशालाकारः, लहवाकारः
 (घ) वर्धते एव (ङ) वितनोति
3. (क) (iv) (ख) (iii) (ग) (ii) (घ) (i)
 (ङ) (vi) (च) (v)
4. (क) (✓) (ख) (X) (ग) (X) (घ) (✓) (ङ) (✓)

